

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Welandersborgs skola och Kvarnbackaskolan samt fritidshemmen läsåret 2024–2025

Beslutsinstans Kjell Hjelm
Beslutad Höstterminen 2024
Giltig till Vårterminen 2025
Dokumentansvarig [Författare]

Innehållsförteckning

Inledning	3
Mål och vision	3
Samverkan med elever och vårdnadshavare	3
Trygghetsteam	4
Del 1: Utvärdering av föregående års plan	4
Del 2: Planerade aktiviteter för läsåret	5
Trygga grupper	5
Rastaktiviteter	5
Värdegrundsarbete fördjupning.....	5
Del 3: fortlöpande utvärdering	6
Period 1	6
Period 2	6
Period 3	6
Period 4 – slutsammanställning	6
Bilaga 1: Rutiner.....	7
Rutin för att utreda och åtgärda om barn/elev kränks av andra barn/elever	7
Rutiner för att utreda och åtgärda om barn/elev kränks av personal	8
Vad händer sen?	8
Syftet med dokumentation och rapportering	8
Bilaga 2: Begreppsdefinitioner och diskrimineringsgrunder.....	9
Kränkning	9
Diskriminering	9
Trakasserier	9

Inledning

Denna plan omfattar Kvarnbackaskolan F-6 och fritidshem samt Welandersborgs skola F-6 och fritidshem. Samtliga anställda ska ha kunskap om innehållet i den, av nämnden, fastställda övergripande planen samt den lokala planen som omarbetas varje år.

Syftet med utbildningen, säger skollagen, är att elever inhämtar och utvecklar både kunskaper och värden. Vilka värden detta handlar om står också i skollagen. För att detta ska låta sig göras har Skolverket utarbetat stödmaterial till skolor, materialet finns tillgängligt på Skolverkets hemsida. Det som uttrycks generellt är att tänka utifrån begreppen om, genom och för. Ett annat sätt att uttrycka detta skulle kunna vara att använda begreppet ”leva som vi lär” både för personal och elever. Värdegrundsarbete är något som pågår i allt vi gör på en skola. Det som kommer med i denna plan är frågor som valts ut av lite olika anledningar och vilka redovisas under respektive punkt.

Mål och vision

Att fördjupa vår samsyn och vårt kollegiala samarbete kring värdegrundsarbetet.

För att uppnå en respektfull, trygg och god lärmiljö fri från diskriminering och kränkningar behöver vi arbeta löpande och aktivt; främjande, förebyggande och åtgärdande.

”Varje dag är viktig och ingenting är för sent!”

Samverkan med elever och vårdnadshavare

Vi har regelbundet klassråd och elevråd på skolorna, där frågor om trygghet och trivsel är stående punkter. På elevrådet finns representant för elevhälsan och skolledningen. Förtroenderådsfrågorna är nu löpande en del av elevrådets uppdrag och en punkt på dagordning för klassråd som tas med till varje elevråd. Vi har även skolråd med rektor, representanter från skolan, föräldrarepresentanter från klasserna samt de föräldrar i övrigt som önskar delta och där är en av punkterna planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolsköterskan erbjuder hälsosamtal till elever i åk 2, 4 och 6 där frågor om trivsel och trygghet lyfts. Skolsköterskan ingår i elevhälsan och trygghetsteamets elevhälsoarbete. Varje år görs i kommunen en enkät i åk 5 för både elever och vårdnadshavare, samt fritids för att följa skolans resultat och få ytterligare underlag för arbetet. Vi genomför även en lokal enkät åk 2–6 innan decemberlovet för att stämma av våra insatser och arbetet.

Under läsårets första föräldramöte informeras också om detta arbetssätt och att vi önskar synpunkter och tankar kring planen framåt via skolrådsrepresentanter alternativt via direkt kontakt.

Trygghetsteam

Kvarnbackaskolan och Welandersborgs skola har en arbetsgrupp, Trygghetsteamet (TT) som består av elevhälsoteamet, arbetslagsledare samt representant för fritidshemmen. TT träffas två gånger per månad (1 gång per skolenhet) och har ett förebyggande och främjande uppdrag. TT ska ansvara för att de årliga lokala planerna upprättas där vårdnadshavare (via skolråd) och elever (via förtroendegrupp eller elevråd) ska göras delaktiga. På TT-mötet har rektor möjlighet att tillsammans med teamet analysera och planera för eventuella behov av insatser på grupp och organisationsnivå för att förebygga att kränkningar och trakasserier sker. Det åtgärdande arbetet som pågår utifrån aktuella anmälningar är kunskapsunderlag för planeringen. Förebyggande arbete ska också ske om vi ser, även om det inte kommit in anmälningar om det, risk för kränkningar och trakasserier. I vår plan ska vi fokusera på främjande och förebyggande arbete.

Del 1: Utvärdering av föregående års plan

I vår plan 23 - 24 hade vi benämnt två kommunövergripande punkter som Rörelsesatsningen och Motivationslyftet. Vi hade också valt att arbeta med "Fungerande grupper", "Rast" och "Sexualitet, samtycke och relationer".

Utifrån dessa rubriker har vi skapat aktiviteter som genomförts under året som gått. Personalen har sedan löpande och vid studiedagar följt upp arbetet. Som underlag för utvärdering har vi också genomfört en lokal enkät i december för eleverna åk 2-6 för att kunna följa upp resultat från förra årets kommunenkät. Årets kommunenkät ligger till grund för kommande arbete.

Lite exempel på nya aktiviteter från det gångna läsåret:

Vi har invigt en rastbod på Welandersborg. Det har pågått ett mycket uppskattat odlingsprojekt som rastverksamhet. Vuxenledd inomhusaktivitet var efterfrågad från elevhåll och det har kunnat erbjudas i gymnastiksalen under vinterhalvåret.

För Kvarnbackaskolan, som varit evakuerad under höstterminen och som nu flyttat in i baracker på skolgården, har året sett lite annorlunda ut. Fritidsverksamheten bedrevs tex utomhus under eftermiddagarna hela höstterminen. Skolgården har blivit mindre men detta har kompensrats med nya ytor som möjliggjort cykling och fotboll under rasttid. Rörelse pågår!

Motivationslyftet pågår och ska nu introduceras i klasserna. Förstelärarna är ansvariga och leder arbetet med detta. Det är en del av arbetet med fungerande grupper.

Värdegrundsarbetet har diskuterats under studiedagen i augusti och vårt Trygghetsteam har fått i uppdrag att utifrån den diskussionen fastställa ett årshjul som stöd i arbetet inför läsåret 24-25, där blir sexualitet, samtycke och relationer en del.

Del 2: Planerade aktiviteter för läsåret

Trygga grupper

Arbeta med Motivationslyftet i klasserna under året. Vi kommer också genomföra relationskartläggningar i syfte att säkra att varje elev har en relation till en vuxen på skolan.

Förväntad effekt: Tryggare grupper skapar bättre grund för lärande, förbättrade skolresultat. Att alla elever ska ha minst en trygg vuxenrelation på skolan och därmed öka tilliten till vuxna.

Ansvarig: Förstelärarna samt samtliga pedagoger

Hur ska aktiviteten följas upp och utvärderas? Den lokala enkäten samt följa anvisningar för relationskartläggningen.

Rastaktiviteter

Vuxenledda aktiviteter på rasttid har påbörjats och utvecklas succesivt under året. Rastboden på Welandersborg kommer vara bemannad på förmiddagsrast och lunchrast. Vi har ett rullande schema mellan klasserna där vuxna och elever hjälps åt.

Ansvarig: Arbetslagsledarna

Förväntad effekt: Personal blir mer involverade i eleverna även under rast och har då möjlighet att få överblick över det sociala samspelet eleverna emellan. Möjlighet skapas för relationer elever och vuxna emellan samt att vuxna kan vägleda i samspel elever emellan.

Hur ska aktiviteten följas upp och utvärderas? Trygghet kommer vara stående punkt på arbetslagsmöten framåt där rast följs upp.

Värdegrundsarbete fördjupning

Ett årshjul utifrån värdegrundsarbetet upprättas. Under året kommer det arbete som genomförs dokumenteras och bilda en bank för värdegrundsarbete kring olika teman. Både kopplat till ämnen och som enskilda insatser. Vi kommer lyfta varje tema på arbetslaget vid ett tillfälle per månad för att få kollegialt stöd i det arbete som ska utföras och stämma av att arbete pågår.

Ansvarig: Kurator och arbetslagsledarna

Förväntad effekt: Synliggöra värdegrundsarbetet för att öka kompetensen kring de normer och värden som vi har att förhålla oss till.

Hur ska aktiviteten följas upp och utvärderas? Löpande varje månad på arbetslag. Kurator ansvarig att det lyfts.

Del 3: fortlöpande utvärdering

Period 1

Uppföljning sker vecka 44.

Period 2

Uppföljning sker vecka v.3

Period 3

Uppföljning sker vecka 14

Period 4 – slutsammanställning

Uppföljning sker i samband med läsårets slut.

Bilaga 1: Rutiner

Rutin för att utreda och åtgärda om barn/elev kränks av andra barn/elever

I Gnesta kommun används ett digitalt verktyg, Kränkande Behandling Incident (även kallad Drafit), där dokumentation av kränkningar görs. All personal som får kännedom om att en kränkning inträffar har ansvar för att dokumentera detta i systemet.

När en kränkning sker ska den vuxne direkt markera att handlingen inte är acceptabel. När man får reda på att en kränkning har skett (upplysning i efterhand) får uppgiften inte ifrågasättas. Den som upplever sig kränkt har tolkningsföreträde. I de fall personal observerar en händelse som uppfattas som kränkande men barnet/eleven inte upplever sig ha blivit kränkt ska vi ändå dokumentera händelsen. Utredning ska följaktligen alltid ske och göras omgående.

Utredningens genomförande

- Ta reda på fakta om situationen.
- Gör en bedömning om det är en kränkning utifrån någon av diskrimineringsgrunderna (trakasserier) eller om det är en annan kränkning.
- Rektor och huvudman informeras automatiskt när anmälan registreras i systemet. Vid mer akuta situationer kan kontakt tas med rektor på annat sätt, men det är nödvändigt att en anmälan även görs i systemet.
- Ha samtal med berörda barn/elever, en i taget. Var noga med att se till att samtalet inte upplevs som kränkande. En annan vuxen kan sitta med om det känns bättre för den som samtalet berör.
- Kontakta och informera vårdnadshavare. Resonera om hur de ska delta i den fortsatta processen.
- Besluta hur utredningen ska fortsätta. Är händelsen redan utredd? Behövs fler samtal efter mötet? Dokumentera all utredning i systemet.
- Besluta vilka åtgärder som behöver vidtas. Behövs någon större åtgärd, till exempel i klass eller i grupp? Behövs något göras för att liknande situationer inte ska uppstå igen? Dokumentera detta i systemet.
- Bestäm datum för uppföljning av åtgärder. Den som gör utredningen ansvarar för att uppföljning sker och dokumenteras i systemet.
- Bedömning görs om rektor ska kalla till elevhälsoteam (EHT).
- Bedömning i varje enskilt fall om anmälan ska göras till polis och/eller sociala myndigheter. Om kränkningen bedöms vara trakasserier och vi inte gör en polisanmälan så behöver det finnas dokumenterat varför vi har gjort detta ställningstagande.

Rutiner för att utreda och åtgärda om barn/elev kränks av personal

Rutiner enligt ovan men rektor är ansvarig för hela utredningen. Är rektorn den som har kränkt görs utredningen av förvaltningschef. Utöver ovanstående punkter ska tillbudsrapport skrivas och i allvarliga fall anmälas till Arbetsmiljöverket. Ansvarig för att rapportera till Arbetsmiljöverket är rektor.

Vad händer sen?

Så fort en anmälan är gjort i systemet får rektor och huvudman tillgång att läsa den, lämna kommentarer samt följa utredning och åtgärder.

Syftet med dokumentation och rapportering

De samlade kränkingsrapporterna ger verksamheten indikatorer på hur vi ska rikta vårt arbete i respektive verksamhet. Skolan måste omedelbart skydda och åtgärda situationen för den som har blivit utsatt samt vidta åtgärder för att inte samma situation kan uppstå på nytt. Det är också en rättssäkerhetsfråga, hur skolan har agerat kan bli föremål för utredning hos Barn- och elevombudet eller Diskrimineringsombudsmannen. Verksamheten och huvudmannen har då bevisbördan och behöver kunna visa på hur man hanterat situationen.

Förutom detta måste skolan även förhålla sig till om en eller en grupp elever vid upprepade tillfällen utsätter andra för kränkningar. Dessa elever kan vara i behov av särskilt stöd, enligt skollagen 3 kap. 7 §. Enligt Skolverket kan detta behov innebära exempelvis psykosocial problematik, psykisk ohälsa, svårigheter i det sociala samspelet samt upprepade eller långvarig frånvaro. Framkommer det av utredning att behov av särskilt stöd föreligger, det vill säga att extra anpassningar inte är tillräckligt, ska även åtgärdsprogram upprättas gällande dessa elever. Handlar det om en grupp elever måste skolpersonal upprätta en handlingsplan för hur man ska bemöta gruppen i skolan och/eller gruppbildningar som förebyggelse.

Bilaga 2: Begreppsdefinitioner och diskrimineringsgrunder

Kränkning

En kränkning är en medveten eller omedveten handling som syftar till att förminska eller såra en person eller grupp. Utöver händelsen i sig krävs det även att man granskar sammanhanget och den miljö där kränkningen sker ur ett normkritiskt perspektiv.

Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker upprepat brukar det även kallas mobbning. Exempel på kränkningar är att slå någon, att säga eller skriva något elakt om en person, utfrysning, skvaller, rykten eller förtal, hot eller att förstöra någons saker.

Diskriminering

Diskriminering är när en individ eller grupp kränks, behandlas sämre eller får sämre möjligheter på grund av någon av diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan enligt diskrimineringslagen endast utföras av organisationer såsom en arbetsgivare, en skola och så vidare. Barn och elever kan alltså inte diskriminera varandra enligt skollagen. Om en elev kränkt någon annan utifrån diskrimineringsgrunderna kallas detta i stället för trakasserier. Diskrimineringsgrunderna är kön, etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder och funktionsnedsättning.

Exempel på diskriminering är att vanemässigt behandla pojkar och flickor olika, inte respektera en elev för dess könsidentitet, inte ge stöd till barn och elever med dyslexi utifrån deras behov eller att lyfta fram en viss etnisk grupp ur ett ofördelaktigt och normativt perspektiv.

Trakasserier

Trakasserier kallas nedvärderande uttalanden, handlingar eller kommentarer som kan härledas till någon av diskrimineringsgrunderna. Exempel på trakasserier är att fälla oönskade eller nedsättande kommentarer mot något, med grund i någon av de sju diskrimineringsgrunderna, eller närmanden eller kommentarer av sexuell karaktär, vilket kallas sexuella trakasserier.